

การสื่อสารออนไลน์ที่มีผลต่อความรู้ทางการเมืองและการมีส่วนร่วม
ทางการเมืองแบบดิจิทัล
Online Communication that Affects Political Knowledge
and Digital Political

ชัยยศ จินารัตน์¹ ธรรมนิศย์ วราภรณ์² และวีระศักดิ์ จินารัตน์³
Chaiyod Jinarat¹, Thamanit Varaporn² and Veerasak Jinarat³

Received : March 17, 2020; Revised : April 13, 2020; Accepted : April 16, 2020

บทคัดย่อ (Abstract)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการใช้สื่อออนไลน์ ความรู้ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบ Digital พร้อมทั้งการวิเคราะห์ปัจจัยการใช้สื่อออนไลน์ที่ส่งผลต่อการพัฒนาความรู้และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน โดยเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้สื่อออนไลน์และการมีส่วนร่วมทางการเมืองจำนวน 20 คน แล้วนำมาสร้างเป็นแบบสอบถามสำหรับเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นประชาชนที่ได้รับสิทธิในการเลือกตั้งเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2562 จำนวน 370 คนมาวิเคราะห์ผลด้วยสถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ปัจจัย และวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณสำหรับนำมาตอบคำถามตามวัตถุประสงค์วิจัย ผลวิจัยพบว่า ระดับการใช้สื่อออนไลน์ ความรู้ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบ Digital ของประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 อยู่ในระดับปานกลาง และมีความสัมพันธ์

---

¹หลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น; Doctor of Philosophy Program in Political Science, The Eastern University of Management and Technology, Thailand; e-mail : chaiyod.j@umt.ac.th

²หลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น; Doctor of Philosophy Program in Political Science, The Eastern University of Management and Technology, Thailand; e-mail : thamanite.v@umt.ac.th

³หลักสูตรรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น; Doctor of Philosophy Program in Political Science, The Eastern University of Management and Technology, Thailand; e-mail : veerasak.j@umt.ac.th

ไปในทิศทางเดียวกันระดับปานกลาง ถึงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนข้อค้นพบเกี่ยวกับปัจจัยการพัฒนานั้นประกอบด้วย รายได้ต่อหัวต่อเดือน พรรคการเมืองที่เลือกในปี พ.ศ. 2562 ความถี่ในการใช้สื่อออนไลน์ และการแก้ปัญหาาร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว โดยมีอิทธิพลร่วมกับความรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับ ความคล่องตัวทางการเมือง แรงจูงใจทางการเมือง และข่าวสารทางการเมือง ทั้งนี้โดยมีสัมประสิทธิ์ในการพยากรณ์ที่ร้อยละ 61.5

คำสำคัญ (Keywords) : การใช้สื่อออนไลน์, ความรู้ทางการเมือง, การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบ Digital

Abstract

This research is aimed at the purpose of studying the level of online media usage, political knowledge and digital political participation as well as an analysis of online media factors that affect the development of the knowledge and political participation of the public. The information, collected from interviews of twenty experts who specialized in using online media and who participated in politics, had been created as a questionnaire to collect and store for information from the public sample group of three hundreds and seventy (370) people who had for the first time the election right in 2019. The descriptive statistics analysis, factor analysis and multiple regression analysis were used to answer questions based on research objectives. The research showed that the level of online media usage, political knowledge and digital political participation of people in the Lower North Eastern Region Two (2) were moderate and that there was a moderate to high level statistically significant relationship of .01. The findings regarding the development factors included per capita per month income, selected political parties in the year 2019, frequency of online media usage, joint problem solving by family members influenced by political knowledge on political agility, political motivation, political incentives and political news forecasted the correlation coefficient of 61.5 percent.

Keywords : Online media usage, political knowledge, digital political participation

บทนำ (Introduction)

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ทางการเมืองและการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีผันผวน (Disruptive Technology) ให้ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยนั้น จำเป็นต้องเริ่มต้นจากระดับบุคคล ไปจนถึงระดับกลุ่ม หมู่คณะ องค์กร แล้วต่อเนื่องไปยังความเป็นประชาธิปไตยในระดับชุมชน และสังคมระดับโลก แต่อย่างไรก็ตามโดยหลักการสำคัญแล้ว การพัฒนาความรู้ทางการเมืองที่ถูกต้องแก่ประชาชนย่อมยังประโยชน์แบบถ้วนหน้าตามหลักการสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความเป็นประชาธิปไตยในทุกระดับของประชาคมโลก (Puang-ngam et al, 2014) นอกจากนี้แล้ว การพัฒนาประชาธิปไตยให้ถูกต้องได้นั้นจำเป็นต้องตั้งอยู่บนพื้นฐานของทุกคนโดยปราศจากการละเว้น หรือการกำหนดเงื่อนไขใดใด เพื่อให้ความเป็นประชาธิปไตยที่ได้รับการพัฒนานั้นเกิดประโยชน์อย่างชอบธรรม โดยเฉพาะความชอบธรรมในฐานะมนุษย์ด้วยกัน (Lawal&Olukayode, 2012) ดังนั้นการพัฒนาความรู้ทางการเมืองให้ถูกต้องสามารถนำเอาเทคโนโลยีผันผวนไปใช้ประโยชน์เพื่อการพัฒนาประชาธิปไตยได้ถูกต้องและชอบธรรมได้ด้วยเช่นเดียวกัน (Dubow et al., 2017)

การเปลี่ยนแปลงระบบ Internet System ทำให้เกิดการเปลี่ยนผ่าน (Transform) ในระบบการเมืองหลัก (Domain Political System) พฤติกรรมการเลือกตั้ง (Voting Behavior) การสื่อสารทางการเมือง (Political Communication) ซึ่งเป็นการกระทบในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการเมือง (Howard & Hussain, 2013; Boud, et al, 2012 และ Dahlgren, 2005) Ibrahim & Cheri (2013) ได้กล่าวว่า จากสถานการณ์ที่วุ่นวายในหลายประเทศแสดงผลชัดเจนถึงความบกพร่องด้านการมีความรู้ทางการเมืองที่ถูกต้องแล้วส่งผลให้มีการใช้เทคโนโลยีแบบผันผวนที่ส่งผลกระทบต่อการทำลายความเป็นประชาธิปไตยให้ต่ำลง โดยเฉพาะการทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จากปัญหาการทุจริตของผู้มีอำนาจรัฐ ดังนั้น เหตุและผลสำคัญของการพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยให้สมบูรณ์ดีขึ้นได้นั้น นอกจากใช้ความรู้ทางการเมืองที่ถูกต้องเป็นฐานที่มั่นคงแล้ว ยังจำเป็นต้องรู้จักใช้เครื่องมือ หรืออุปกรณ์ที่มีความทันสมัย โดยเฉพาะเทคโนโลยีสมัยใหม่สำหรับนำไปใช้สร้างทั้งประโยชน์ส่วนตน และนำไปร่วมกันแก้ไข หรือสร้างสรรค์ความเจริญให้แก่สังคมประชาธิปไตยนั้นตรงกัน โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีเป็นช่องทางในการสื่อสาร และถ่ายทอดความรู้แก่ประชาชนที่สามารถส่งเสริมเสรีภาพส่วนบุคคลในการพัฒนาตนให้รู้จักพึ่งพาตนเองได้อันเป็นหลักสำคัญของการพัฒนาประชาธิปไตยอย่างแท้จริง (Akrivopoulou, 2013) หากแต่ในทางตรงข้ามกับพบว่า ปัญหาในสังคมกลับเพิ่มมากขึ้น ทั้งปัญหาการทุจริตในหน้าที่ ปัญหาการค้ำมนุษย์ ไปจนถึงการขาดเสรีภาพในการพัฒนาตนอย่างเสมอภาค ดังจะพบได้จาก การรายงานผลของ World Happiness Report ปี 2019

ที่พบว่า ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 52 โดยได้คะแนน 6.008 จากคะแนนเต็ม 10 คะแนน และมีปัญหาการทุจริตอยู่ในอันดับต้นของกลุ่มประเทศในแถบทวีปเอเชียด้วยกัน (Helliwell et al, 2019) นอกจากนี้หากนำเอาสภาพสังคมที่มีความเป็นประชาธิปไตยสูงมาเป็นข้อพิจารณากลับพบว่า สังคมที่ได้รับการพัฒนาประชาธิปไตยให้มีความสมบูรณ์ดีพอแล้ว มักมีผู้นำที่ดี ผู้นำที่ทำหน้าที่ส่งเสริมเสรีภาพของทุกคนให้ได้รับการพัฒนาไปจนกว่าจะประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะการพัฒนาสติปัญญาของทุกคนให้สามารถนำไปใช้พึ่งพาตนเองได้ ก่อนดึงเอาความสามารถของแต่ละคนนั้นมาหลอมรวมกันเข้าเพื่อนำไปสร้างสังคมอุดมปัญญา สังคมที่เต็มไปด้วยผลงานด้านศิลปะ และวัฒนธรรม หากแต่ตามสภาพความเป็นจริงแล้ว สังคมไทยมีผู้นำที่มาจากการแย่งชิงอำนาจทางการเมือง และยังคงบกพร่องในด้านการส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้จักพึ่งพาตนเอง ตั้งแต่การศึกษาเล่าเรียนไปจนถึงการประกอบอาชีพ ทั้งนี้เนื่องจากผู้นำมิได้เป็นปฏิบัติศูนย์กลางในการพัฒนาตนไปสู่ความเจริญงอกงามในชีวิตทั้งจากการใช้ชีวิตส่วนตัว และการทำประโยชน์เพื่อประเทศชาติ เพราะฉะนั้นสภาพปัญหาเกี่ยวกับการมีผู้นำที่ดีได้กลายเป็นปัจจัยอุปสรรคต่อการพัฒนาความรู้ทางการเมืองให้ถูกต้องแล้วส่งผลกระทบต่อการใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยสำหรับการพัฒนาความสามารถของประชาชนให้ส่งผลต่อเนื่องไปยังอัตราความเจริญก้าวหน้าของศิลปะ และวัฒนธรรมของประเทศ

Zhang et al (2010) ได้สรุปไว้ว่า Social Network Site เช่น YouTube, Facebook และ My Space มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมีส่วนร่วมภาคพลเมือง (Civic Participation) ไม่ใช่การมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) เพราะเป็นความสัมพันธ์กับเพื่อนมากกว่าการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง (Political Discussion) อย่างไรก็ตาม Halpern & Gibbs (2013) เชื่อว่า Facebook, Twitter, YouTube และ Blog เป็นช่องทางการกระตุ้นให้ประชาชนสนใจและให้ความเห็นเกี่ยวกับการเมืองรวมทั้งการปรึกษาหารือออนไลน์ (Online Deliberation) ฉะนั้น การสื่อสารออนไลน์ของประชาชนอาจเป็นการเชื่อมต่อกับผู้สมัครรับเลือกตั้งตามเวลาที่แท้จริง (Real Time) มีการกระจายข้อความส่วนตัว แชร์ข้อมูลรวมทั้งถามตอบกับผู้สมัครรับเลือกตั้งได้ในขณะที่ McQuaill (2005) อธิบายการใช้มีเดียโดยใช้ทฤษฎี (Used and Gratification Theory) อธิบายว่าการเรียนรู้ของประชาชน (People's Cognition) จากการบริโภคมีเดีย (Media Consumption) เนื้อหาพฤติกรรมทางอารมณ์ (Emotion) ความต้องการ (Wishes) และแรงจูงใจ (Motivation) หลังจากที่มี New Technology และ Internet User and Gratification Theory ก็ขยายการตรวจสอบจาก Traditional Media เช่น หนังสือพิมพ์ (Newspaper) และวิทยุ (Radio) มาเป็น New Media ได้แก่ Social Media หรือ Social Media Networking Sites (SMS) (Whiting & William, 2013)

Michel et al (2009) อธิบายความหมายของความรู้ทางการเมือง (Political Knowledge) ว่าขึ้นอยู่กับ การเข้าถึงข้อมูลเกี่ยวกับการกระทำของรัฐบาล สถานะของนักการเมืองและเรื่องอื่น ๆ ทัศนคติแล้วแล้ว การที่ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการเมืองมาก จะเป็นผลดีต่อพฤติกรรมทางการเมือง (Political Behavior) ซึ่งจะส่งผลถึงความสนใจและมีความหมายในการเข้าร่วม (Engagement) Delli&Keeter (1996) และ Delton (2000) อธิบายเกี่ยวกับความรู้ทางการเมือง (Political Knowledge) ว่าเป็นหลักพื้นฐานสำคัญที่มีความหมายต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ถ้าบุคคลมีความรู้ทางการเมืองก็จะมีแนวโน้มที่ประชาชนนั้นจะมีพฤติกรรมทางการเมือง (Political Behavior) ในหลายรูปแบบ (Ordercin& John-White, 2011) และประชาชนจะเข้าร่วมในพรรคการเมืองที่พวกเขาชื่นชอบ ที่มีอุดมการณ์เหมือนพวกเขา (Anderson, 2015) ในขณะที่ Choma&Hafer (2009) ได้แยกองค์ประกอบที่เป็นความรู้ทางการเมือง (Political Knowledge) ว่าประกอบด้วย 1) Political Sophistication หมายถึง ทัศนคติ (Attitude) พร้อมแสดงออก ไม่เกรงกลัว (Prejudice) 2) Willingness to Engage เป็นความตั้งใจที่จะเข้าร่วมในการกระทำทางการเมือง (Political Action)

Bennett & Bennett (1986) อธิบายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) หมายถึง การที่ประชาชนผู้สนใจและมีพฤติกรรมที่จะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของรัฐบาล (Government's Decision) หรือการกำหนดนโยบาย (Policy Making) ทั้งทางตรงและทางอ้อม กิจกรรมต่างๆในการมีส่วนร่วมทางการเมือง เช่น การสนใจ (Attention) การเลือกตั้ง (Voting) หรือการบริจาคเพื่อการหาเสียง (Donating) (Kenski& Stroud, 2006) ปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) ได้แก่ การศึกษา (Education) รายได้ (Income), อายุ (Age), เวลา (Time), เงิน (Money) พื้นฐานครอบครัว (Family Background), ประสบการณ์ในโรงเรียน (Experience in School) (Brady, et al. 1995)

ในโลกปัจจุบัน Internet มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political Participation) เป็นอย่างมากทั้งในประเทศที่เป็นประชาธิปไตยและไม่เป็นประชาธิปไตย Internet หรือ Social Media Usage เป็นสิ่งที่สะดวกสบาย ราคาถูก ผู้ใช้สามารถแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ได้ (Medaglia& Zhu, 2017)

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาระดับความรู้ทางการเมือง การใช้สื่อออนไลน์และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบ Digital ของประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

2. เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการใช้สื่อออนไลน์ที่มีผลต่อความรู้ทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบ Digital ของประชาชน
3. เพื่อนำเสนอปัจจัยการใช้สื่อออนไลน์ที่มีผลต่อการพัฒนาความรู้ทางการเมืองและการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบ Digital ของประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

งานวิจัยนี้ใช้วิธีวิจัยแบบผสมระหว่างการสัมภาษณ์กลุ่มผู้เชี่ยวชาญด้านการเมืองจำนวน 20 ท่านเพื่อร่วมกันลงความเห็นที่สอดคล้องกันมากที่สุดเกี่ยวกับนิยามและตัวแปรความรู้ทางการเมือง การใช้สื่อออนไลน์ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบ Digital แล้วนำไปพัฒนาเป็นแบบสอบถามจำนวน 26 ข้อสำหรับนำไปเก็บข้อมูลจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งครั้งแรกใน ปีพ.ศ. 2562 จำนวน 370 คนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 สำหรับนำไปวิเคราะห์ผลด้วยสถิติวิเคราะห์ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เพื่อนำผลกลับมาจัดทำรายงานข้อสรุปผลของงานวิจัยนี้

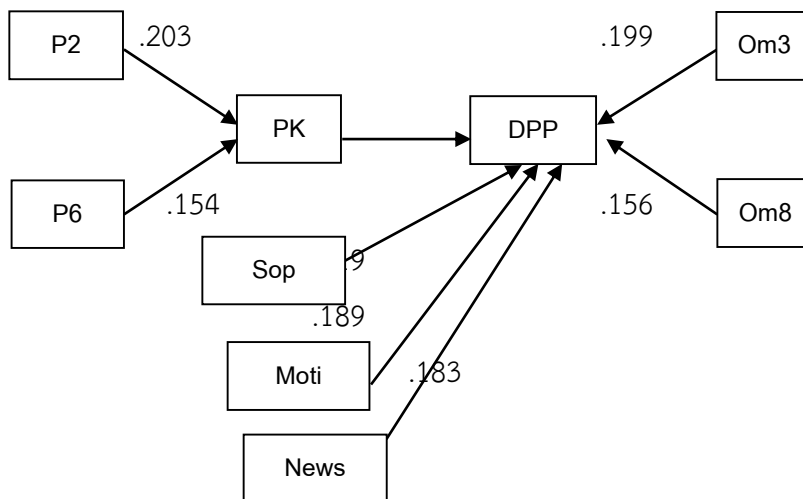
ผลการวิจัย (Research Results)

ระดับการใช้สื่อออนไลน์ของกลุ่มตัวอย่างงานวิจัยนี้อยู่ในระดับมาก ปานกลาง และระดับน้อย จำแนกได้ตามลักษณะการใช้สื่อออนไลน์ต่อไปนี้ กลุ่มตัวอย่างไปใช้สิทธิ์ในการเลือกตั้ง ปีพ.ศ. 2562 อยู่ในระดับมาก ส่วนการชื่นชอบการเมืองแบบประชาธิปไตย การใช้สื่อออนไลน์ติดตามข้อมูลข่าวสารการเมือง และการสนทนาหรือแลกเปลี่ยนความรู้ทางการเมืองในหมู่เพื่อน อยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่การใช้สื่อครั้งละไม่เกิน 20 นาที รวมถึง การใช้สื่อออนไลน์สนทนา และการติดต่อกับญาติ หรือเพื่อนสนิทอยู่ในระดับน้อย เช่นเดียวกับ การเลือกผู้สมัครรับการเลือกตั้งจากพรรคอนาคตใหม่ และการใช้สื่อออนไลน์ติดตามการแสดงความคิดเห็นของนักการเมือง ตลอดจนการใช้สื่อออนไลน์ในการส่งข้อความอยู่ในระดับน้อยเช่นเดียวกัน

ระดับค่าเฉลี่ยของตัวแปรความรู้ทางการเมืองและองค์ประกอบด้านความคล่องตัวทางการเมือง แรงจูงใจทางการเมือง และข่าวสารทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ระดับค่าเฉลี่ยของตัวแปรการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบ Digital และองค์ประกอบทั้งสามด้านประกอบด้วย การเขียนข้อความทางการเมือง ข้อมูลทางการเมือง และการผลิตเนื้อหาทางการเมืองมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์สรุปได้ว่า ความรู้ทางการเมือง

และองค์ประกอบ มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบ Digital และองค์ประกอบอยู่ในระดับปานกลางถึงมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณสรุปได้ว่า แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบ Digital ของประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่างประกอบด้วยปัจจัยส่วนบุคคล ด้านรายได้ต่อเดือน และการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว โดยมีอิทธิพลร่วมกับความรู้ทางการเมืองเกี่ยวกับ ความคล่องตัวทางการเมือง แรงจูงใจทางการเมือง และข่าวสารทางการเมือง ทั้งนี้โดยมีองค์ประกอบของการใช้สื่อออนไลน์ด้านความถี่ในการใช้สื่อออนไลน์ร่วมกับพรรคการเมืองที่เลือกในปี พ.ศ. 2562 ดังภาพประกอบต่อไปนี้

ภาพประกอบที่ 1 การพัฒนาการความรู้ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง
ภาพที่ 1 การพัฒนาการความรู้ทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ที่มา : Jinarat : 2019

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

จากข้อค้นพบที่สำคัญของงานวิจัยนี้ ซึ่งพบว่า ปัจจัยการใช้สื่อออนไลน์ที่มีผลต่อการพัฒนาความรู้ทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 นั้น ประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ต่อเดือน และการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว โดยมีอิทธิพลร่วมกับปัจจัยด้าน ความถี่ในการใช้สื่อออนไลน์ พรรคการเมืองที่เลือกตั้งในปี พ.ศ. 2562 รวมถึงปัจจัยองค์ประกอบความคล่องตัวทางการเมือง แรงจูงใจทางการเมือง และ

ข่าวสารทางการเมือง สอดคล้องกับผลวิจัยของ Hemmin & Vichitthamaros (2014) ที่ได้ค้นพบเช่นเดียวกันว่า กลุ่มประชาชนที่มีรายได้น้อยกว่า 20,000 บาทต่อเดือนนั้นมีความถี่ในการใช้สื่อออนไลน์ในการติดตามข้อมูลข่าวสาร โดยเฉพาะที่ไม่เกี่ยวข้องกับความเป็นบันเทิงแต่อย่างใด หากแต่นำไปใช้ประโยชน์เพื่อแสวงหาความสุขในชีวิตมากกว่าการติดตามข่าวสารทางการเมือง ซึ่งประชาชนมีความเชื่อว่าไม่สามารถแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันของแต่ละคนให้ผ่านพ้นไปได้ นอกจากนั้นแล้ว กลุ่มผู้มีรายได้น้อยยังนิยมเล่นเกมส และนิยมความสนุกสนานมากกว่าการใช้สื่อออนไลน์เพื่อแสวงหาความรู้ รวมถึงการเข้าร่วมกิจกรรมอื่นในสังคม นอกจากนั้นแล้วยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Tengthong (2009) ที่ได้ค้นพบถึงความแตกต่างของรายได้มีผลต่อความแตกต่างการใช้สื่อออนไลน์ในการทำกิจกรรมชีวิตประจำวัน โดยเฉพาะพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์เพื่อให้ได้รับประโยชน์ไปตามความคาดหวังของผู้ใช้สื่อออนไลน์

จากผลวิจัยที่ได้ค้นพบประเด็นสำคัญนี้มีความสอดคล้องกับผลวิจัยของ Jun-up (2017) ที่ได้ค้นพบอิทธิพลของพฤติกรรมของสมาชิกในครอบครัวเดียวกันนั้นส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สื่อออนไลน์ โดยเฉพาะการแสดงความเห็น การอบรมสั่งสอน ไปจนถึงการมีนิสัยชอบสืบค้นข้อมูล และความรู้ผ่านสื่อออนไลน์ของผู้ปกครองภายในครอบครัวแล้วส่งผลต่อไปยังกระบวนการคิดและการตัดสินใจที่มีความเป็นประชาธิปไตย และยังสอดคล้องกับผลวิจัยของ Jankaew (2016) ที่ค้นพบความถี่ในการใช้สื่อออนไลน์ของประชาชนมากกว่า 2-5 ครั้งต่อวัน โดยมีช่วงเวลาในการใช้งานหลัง 18.00 น. ของทุกวันในการติดตามข้อมูลข่าวสาร และกิจกรรมที่น่าสนใจจากเพจที่ประชาชนชื่นชอบ นอกจากนั้นแล้วยังค้นพบว่า ทักษะคิด ความรู้ การได้ประโยชน์ การค้นหาข้อมูล และการแสดงความคิดเห็นเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตประชาชนในยุคสมัยของความเจริญทางเทคโนโลยีเพื่อการสื่อสาร ส่วนประเด็นปัญหาการติดตามข้อมูลข่าวสารที่น่าสนใจของประชาชนนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่นที่จำเป็นมากกว่า เช่น การอัปเดตข้อมูลให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ และเป็นข้อมูลที่ประชาชนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตประจำวันได้

องค์ความรู้ใหม่ (Originality and Bobby of Knowledge)

ปัจจัยการใช้สื่อออนไลน์ที่มีผลต่อการพัฒนาความรู้ทางการเมืองและการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 2 นั้นประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคลด้านรายได้ ต่อเดือน และการแก้ไขปัญหาาร่วมกันของสมาชิกในครอบครัว โดยมีอิทธิพลร่วมกับปัจจัยด้านความถี่ในการใช้สื่อออนไลน์ พรรคการเมืองที่เลือกตั้งในปี พ.ศ. 2562 รวมถึงปัจจัยองค์ประกอบความคล่องตัวทางการเมือง แรงจูงใจทางการเมือง และข่าวสารทางการเมือง

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1) นักการเมือง พรรคการเมือง และรัฐบาล หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการยกระดับรายได้ของประชาชนควรได้หาหนทางในการปรับปรุงรายได้ของประชาชนให้เพิ่มสูงขึ้นในระดับที่ได้มาตรฐานกับการใช้สื่อออนไลน์ ซึ่งอย่างน้อยควรมีรายได้ต่อหัวต่อเดือนไม่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐานระดับสากลที่ถือว่า รายได้ของประชาชนนั้นไม่ควรต่ำกว่า 30000 บาทต่อหัวต่อคนตามมาตรฐานการครองชีพของกลุ่มประเทศที่เจริญแล้ว ซึ่งที่แย่ไปกว่านั้นคือ ประชาชนในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีรายได้ต่อหัวต่อเดือนต่ำกว่า 10000 บาทซึ่งยากที่จะช่วยให้ประชาชนในเขตภูมิภาคนี้ได้ใช้บริการของสื่อออนไลน์ได้อย่างสร้างสรรค์ เพราะฉะนั้นข้อเสนอแนะในทางปฏิบัติที่พอจะเป็นไปได้สำหรับรัฐบาล พรรคการเมือง และนักการเมืองที่เกี่ยวข้องได้นำไปพิจารณาดำเนินการ ประกอบด้วย

1.1) เพิ่มรายได้ต่อหัวต่อเดือนให้กับประชาชนโดยสุจริต เช่นการปราบปรามอาชญากรรมสุจริต พร้อมทั้งส่งเสริมการประกอบอาชีพที่สุจริตด้วยการป้องกัน ในขณะเดียวกันอาจดำเนินการได้ ในรูปของการลดหย่อนภาษี หรือไม่ดำเนินการเก็บภาษีที่ซ้ำซ้อนมากเกินไปจนกลายเป็นภาระของประชาชนที่มีรายได้น้อย

1.2) จัดสรรงบประมาณเกี่ยวกับการใช้สื่อออนไลน์ โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการให้บริการ Internet แก่ประชาชนแบบทั่วถึง และมีค่าใช้จ่ายน้อยเท่าที่จำเป็นเท่านั้น เพื่อเป็นการลดภาระของประชาชนที่ต้องแบกรับค่าใช้จ่ายด้านการสื่อสารให้ลดลง พร้อมทั้งจัดให้มีศูนย์บริการทาง Internet ประสิทธิภาพสูงทั่วทั้งประเทศ ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้รู้จักการเรียนรู้ไปตามความจำเป็นของตนเอง

2) เจ้าของเพจ Admin บรรณาธิการข่าว หรือผู้เกี่ยวข้องกับการนำเสนอข้อมูลทางการเมือง ควรนำเสนอข่าวสาร และการแสดงความเห็นแบบไม่เลือกข้าง โดยเน้นการให้ข้อมูลครบรอบด้าน และมีประโยชน์ต่อการบริโภคข่าวสารของประชาชน อีกทั้งยังต้องเน้นเกี่ยวกับคุณธรรมในการนำเสนอข้อมูลทุกประเภทที่ช่วยให้เกิดการป้องกันการแตกแยก หรือขัดแย้งกันเองในหมู่ประชาชน ทั้งนี้อาจจำเป็นต้องมีการตรวจสอบการให้ข้อมูล หรือการแสดงความเห็นแบบตรงไปตรงมา หรือการตรวจสอบแหล่งข้อมูลให้ถูกต้องก่อนนำเสนอออกไปในสื่อโดยเฉพาะการนำเสนอผ่านสื่อออนไลน์ที่สามารถแพร่กระจายได้อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้แล้วในฐานะประชาชนผู้ใช้สื่อออนไลน์ ควรตระหนักถึงการนำเสนอความเห็น การแบ่งปันข้อมูล หรือการกด Like กด Share ต่อสถานการณ์ที่เป็นประโยชน์โดยไม่ก่อให้เกิดโทษแก่ผู้ใด โดยเฉพาะการร่วมกันทำกิจกรรมที่เป็น

ประโยชน์ต่อสาธารณะ หรือการร่วมมือกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนภายในชุมชนของตนเอง ทั้งยังเป็น การป้องกันปัญหาการทุจริตของผู้มีอำนาจหน้าที่ และยังช่วยส่งเสริมความเป็นสังคมประชาธิปไตยได้ตามเนื้อแท้

เอกสารอ้างอิง (References)

- Tavarat Tengthong. (2009). Behaviours and Gratifications after Using Online Media Services for Job Application : A Case Study of Bachelor Degree Graduates in Bangkok in 2008, Thesis Dhurakij Pundit University. [In Thai]
- Prawit Jun-up. (2017). Behavior and aftermath of social media usage of Senior High School students in Phitsanulok, Thesis Naresuan University. [In Thai]
- Wipawee Jankaew. (2016). Exposure, Attitude and Uses : A Case Study of Facebook Page Dungtrin Fan Club, Journal of Communication and Management NIDA, 2(1), 134-152. [In Thai]
- Amika Hemmin & Preecha Vichitthamaros. (2014). Social media consumption behaviors and opinion towards results of experiencing social media in Bangkok metropolitan, Journal of Faculty of Liberal Arts Rangsit University, 9-10(16-17), 120-140. [In Thai]
- Akrivopoulou, C.M. (2013). Digital democracy and the impact of technology on governance politics: New Globalized Practices: Igi Global.
- Bennett, S. E., & Bennett, L. L. M. (1986). Political participation. Annual Review of Political Science, 1, 157-204.
- Brady, H. E., Verba, S., & Schlozman, K.L. (1995). Beyond SES: A resource model of political participation. American Political Science Review, 89(2), 271-294.
- Choma, B., & Hafer, C. (2009). Understanding the relation between explicitly and implicitly measured Political orientation. The moderating role of political sophistication. Personality and Individual Differences, 47(8), 964-967.
- Dalton, R. (2000). Citizen attitudes and political behavior. Comparative Political Studies, 33(6-7), 912-940
- Dubow, T., Devaux, A., & Manville, C. (2017). Civic engagement.

- Helliwell, J., Layard, R., & Sachs, J. (2019). World happiness report 2019, New York: Sustainable Development Solution Network.
- Howard, P. N., & Hussain, M. M. (2013). **Democracy's fourth wave? Digital media and the Arab Spring.**New York, NY: Oxford University Press.
- Kenski, K., & Stroud, N. J. (2006). Connections Between Internet Use and Political Efficacy, Knowledge, and Participation. **Journal of Broadcasting & Electronic Media**, 50(2), 173-192doi: 10.1207/s15506878jobem5002_1 [In Thai]
- Lawal, T., & Olukayode, O.V. (2012). Democracy and development in Nigeria, *International Journal of Development and Sustainability*, 1(2), 448-455.
- McQuail, D. (2005). *Mass communication theory* (5th ed.). London: Sage.
- Medaglia, R., & Zhu, D. (2017). Public deliberation on government-managed social media: A study on Weibo users in China. *Government Information Quarterly*.
- Ondercin, H., & Jones-White, D. (2011). Gender Jeopardy. What is the impact of gender differences in political knowledge on political participation? **Social Science Quarterly**, 92(3), 675-694
- Whiting, A., & Williams, D. (2013). Why people use social media: a uses and gratifications approach. *Qualitative Market Research: An International Journal*, 16(4), 362-369.
- Zhang, W., Johnson, T., Switzer, T. L. & Bichard, S. (2010). The revolution will be networked: The influence of social networking sites on political attitudes and behavior. *Social Science Computer Review*, 28(1), 75-92.
Doi:10.1177/0894439309335162

